

heersing van hun leerlingen vergroten, zij het op door JWN niet voorziene wijze.

JWN valt hiermee toch voornamelijk in de semi-sacrosancte, niet normaal functionele traditie in het taalkunde-onderwijs op school. De diepere reden hiervoor valt waarschijnlijk op te maken uit het volgende citaat (Voorwoord van deel I): 'De kloof tussen de ontwikkelingen in de moderne taalwetenschap en het bestaande onderwijs-materiaal is de laatste jaren steeds groter geworden. Bij beginnende leraren Nederlands ontstond dan ook een duidelijke behoefte aan een methode, een boek, dat als hulpmiddel kon dienen, om hun verworven kennis en inzichten in de transformationele taalkunde toepasbaar te maken voor hun eigen onderwijspraktijk bij het voortgezet onderwijs.'

Opdracht: Reflecteert u maar eens op de beteke-

nis van deze zinnen — en op de onderwijsvisie erachter ...

Literatuur

- Balk-Smit Duyzentkunst, F. *Aantekening bij de notitie over het grammatica-onderwijs en voorstel voor een nota taalbeschouwingsonderwijs* Interne notitie CMM, 1977
- Batelaan, P.H.S. en F.C. van der Leek 'Taalintuïties in het onderwijs of het tekort van onderwijsintuïties' in: *Levende Talen* 317, 1976
- Brinke, J.S. ten *The complete mother-tongue curriculum* Groningen 1976
- Dort-Slijper, M.K. van, W.G. Klooster en J.H.J. Luif *Je weet niet wat je weet* dl. I en II, Culemborg 1975 en 1976
- Griffioen, J. 'Opbouw' in: *Moer* 1975: 5
- Heuvel, T. van den 'Grammatica-onderwijs wordt vaak onder valse vlag verkocht' in: *Moer* 1975: 2
- Klooster, W. 'Je weet niet wat je weet. Een verantwoording' in: *Spektator* jrg. 4 nr 4, 1975
-

Wim van Calcar

HOE HET IN IEDER GEVAL NIET MOET

Ik heb me vergist: onderwijs voor volwassenen is *niet* gelijk aan volwassen onderwijs. Wolters-Noordhoff leert me dat met haar boekje *Taalplan. Nederlands voor volwassenen. Spraakkunstkatern*. De hele en halve onwaarheden van het ontleden worden de nu volwassen mens nog eens voorgezet. De makers schamen zich hier zo voor, dat ze zich aandienen als *De auteurs*, met vermijding van enige naam en toenaam. Hun schaamte is terecht. Zie zelf maar.

1 'Een werkwoord is een woord dat van vorm kan veranderen', zodat *lopen* een werkwoord is vanwege *loop*, *liep* enzovoort, maar dan toch ook: *jongen*, vanwege *jongens*, *jongeren* en *jongensachtig* of *goed* vanwege *goeds*, *gegoede*, *goedig* en *goeierd* — of niet?

2 'Het werkwoord dat verandert als je de zin in een andere tijd zet, is de persoonsvorm.' Volwassenen kunnen in het algemeen wel een auto in zijn vrij zetten, maar hoe zet je een zin in een an-

dere tijd? Laat ik het proberen: *Gisteren kwam ik thuis wordt Eergisteren kwam ik thuis en Morgen doe ik het wel wordt Nu doe ik het wel.*

3 'In vragende zinnen is de persoonsvorm vaak het eerste zinsdeel, de persoonsvorm komt dus voorop te staan.' Ik weer proberen en wat is het resultaat? Vaak komt de persoonsvorm niet op de eerste plaats: *Waarom doet WN dat nou? Wat doet WN nou? Wie van WN doet dat nou? Hoe doet WN dat nou? Waarvoor doet WN het nou? Het is hebzucht van WN? U gelooft het niet van WN?*

U gelooft het niet? Het zijn echt de eerste drie definities die de volwassen mens in zijn spraakkunst voor volwassenen tegenkomt. Sommige mensen zetten zich in om van het onderwijs voor volwassenen iets te maken. Anderen profiteren hiervan. Dat weet ik dan weer, van Wolters-Noordhoff.